

## **ПРАВОВИЙ СТАТУС ВОЛОНТЕРІВ В УКРАЇНІ**

**Воєвода Софія Олександрівна,**

*студентка П23-3, Університет митної справи та фінансів*

*Науковий керівник: д.ю.н., професор Макушев П.В.,*

*професор кафедри історії та теорії*

*Університет митної справи і фінансів*

*м. Дніпро, Україна*

Правовий статус – це становище того чи іншого суб'єкта, яким є і волонтер, в правовій реальності, що відображається у його взаєминах з суспільством і державою; сукупність прав і обов'язків. Правовим статусом наділені волонтери, але вони в більшості реалізують свою діяльність благодійних організацій. Благодійна діяльність – добровільна особиста та/або майнова допомога для досягнення визначених Законом цілей, що не передбачає одержання благодійником прибутку, а також сплати будь-якої винагороди або компенсації благодійнику від імені або за дорученням бенефіціара [3].

Благодійна організація - юридична особа приватного права, установчі документи якої визначають благодійну діяльність в одній чи кількох сферах, визначених цим Законом, як основну мету її діяльності [3].

Волонтер - фізична особа, яка добровільно здійснює соціально спрямовану неприбуткову діяльність шляхом надання волонтерської допомоги [3]. Волонтерська діяльність є формою благодійної діяльності. Вона ґрунтується на принципах неприбутковості; добровільності; доброчинності; законності; гуманності; етичності; конфіденційності; суспільної корисності; доступності та відкритості; невтручання органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб у волонтерську діяльність[3].

Волонтер щодо реалізації своєї діяльності має право на: належні умови здійснення волонтерської діяльності, зокрема, отримання достовірної, точної

та повної інформації про порядок та умови провадження волонтерської діяльності, забезпечення спеціальними засобами захисту, спорядженням та обладнанням; зарахування часу здійснення волонтерської діяльності до навчально-виробничої практики в разі її проходження за напрямом, що відповідає отримуваній спеціальності, за згодою навчального закладу; відшкодування витрат, пов'язаних зі здійсненням волонтерської діяльності; інші права, передбачені договором про провадження волонтерської діяльності та законодавством [1].

Однак прав не буває без обов'язків, тому волонтер зобов'язаний: *сумлінно* та своєчасно виконувати обов'язки, пов'язані з провадженням волонтерської діяльності; *у випадках*, визначених законодавством, проходити медичний огляд та надавати довідку про стан здоров'я; *у разі* необхідності проходити подальшу підготовку (перепідготовку); *не допускати* дій і вчинків, які можуть негативно вплинути на репутацію волонтера, організації чи установи, на базі якої провадиться волонтерська діяльність; *дотримуватися* правового режиму інформації з обмеженим доступом; *у разі* укладення договору про провадження волонтерської діяльності та одностороннього розірвання договору з ініціативи волонтера відшкодовувати прямі збитки, завдані ним, якщо це передбачено договором; *відшкодовувати* майнову шкоду, заподіяну внаслідок здійснення ним волонтерської діяльності, відповідно до закону [1].

Основні напрями волонтерської діяльності знайшли своє закріплення в законі, серед яких *виділено*: надання волонтерської допомоги з метою підтримки малозабезпечених, безробітних, багатодітних, бездомних, безпритульних, осіб, що потребують соціальної реабілітації; здійснення догляду за хворими, особами з інвалідністю, самотніми, людьми похилого віку та іншими особами, які через свої фізичні, матеріальні чи інші особливості потребують підтримки та допомоги; надання допомоги громадянам, які постраждали внаслідок надзвичайної ситуації техногенного чи природного характеру, дії особливого періоду, правових режимів

надзвичайного чи воєнного стану, проведення антитерористичної операції, у результаті соціальних конфліктів, нещасних випадків, а також жертвам злочинів, біженцям, внутрішньо переміщеним особам; *надання* допомоги особам, які через свої фізичні або інші вади обмежені в реалізації своїх прав і законних інтересів; проведення заходів, пов'язаних з охороною навколишнього природного середовища, збереженням культурної спадщини, історико-культурного середовища, пам'яток історії та культури, місць поховання; *сприяння* проведенню заходів національного та міжнародного значення, пов'язаних з організацією масових спортивних, культурних та інших видовищних і громадських заходів; *надання* волонтерської допомоги для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру; *надання* волонтерської допомоги Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, правоохоронним органам, органам державної влади під час дії особливого періоду, правових режимів надзвичайного чи воєнного стану, проведення антитерористичної операції; *сприяння* уповноваженому органу з питань пробації у здійсненні нагляду за засудженими та проведенні з ними соціально-виховної роботи; *надання* волонтерської допомоги за іншими напрямками, не забороненими законодавством [1].

Волонтерам для провадження волонтерської діяльності та реалізації основних її напрямів можуть бути відшкодовані витрати на відрядження, як на території України, так і за кордон у межах норм відшкодування витрат на відрядження, встановлених для державних службовців і працівників підприємств, установ та організацій, що повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів [4].

Волонтерська діяльність складна справа і має певні ризики, які інколи призводять до інвалідності і навіть до загибелі. Держава у вигляді її державних органів передбачили такі наслідки і встановила: у *разі встановлення інвалідності* волонтера внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва), отриманого під час надання волонтерської допомоги в районі

проведення антитерористичних операцій, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, бойових дій та збройних конфліктів, залежно від ступеня втрати працездатності йому виплачується одноразова грошова допомога в такому розмірі.

У разі загибелі (смерті) волонтера під час надання волонтерської допомоги в районі проведення антитерористичних операцій, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, бойових дій та збройних конфліктів сім'ї загиблого (померлого), його батькам та утриманцям у рівних частинах виплачується одноразова грошова допомога в розмірі 500 прожиткових мінімумів, встановлених законом для працездатних осіб на дату загибелі (смерті).

Таким чином, волонтерська діяльність отримала достатнє законодавче закріплення правового статусу, що значно вплинуло на обсяги такої діяльності, що допомагає нашим військовим боронити безпеку і суверенітет української держави.

#### **Список використаних джерел:**

1. Про волонтерську діяльність: Закон України від 19 квітня 2011 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 42. Ст. 435. Поточна редакція від 31.03.2023.

2. Мазій І. В. Аналіз нормативно-правового забезпечення волонтерської діяльності в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 7. С. 114–118.

3. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05 липня 2012 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 25. Ст. 252. Поточна редакція від 11.12.2022.

4. Деякі питання виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті) або інвалідності волонтера внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва), отриманого під час надання волонтерської допомоги в

районі проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, бойових дій та збройного конфлікту: *Постанова Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 року. 2015. № 604.*